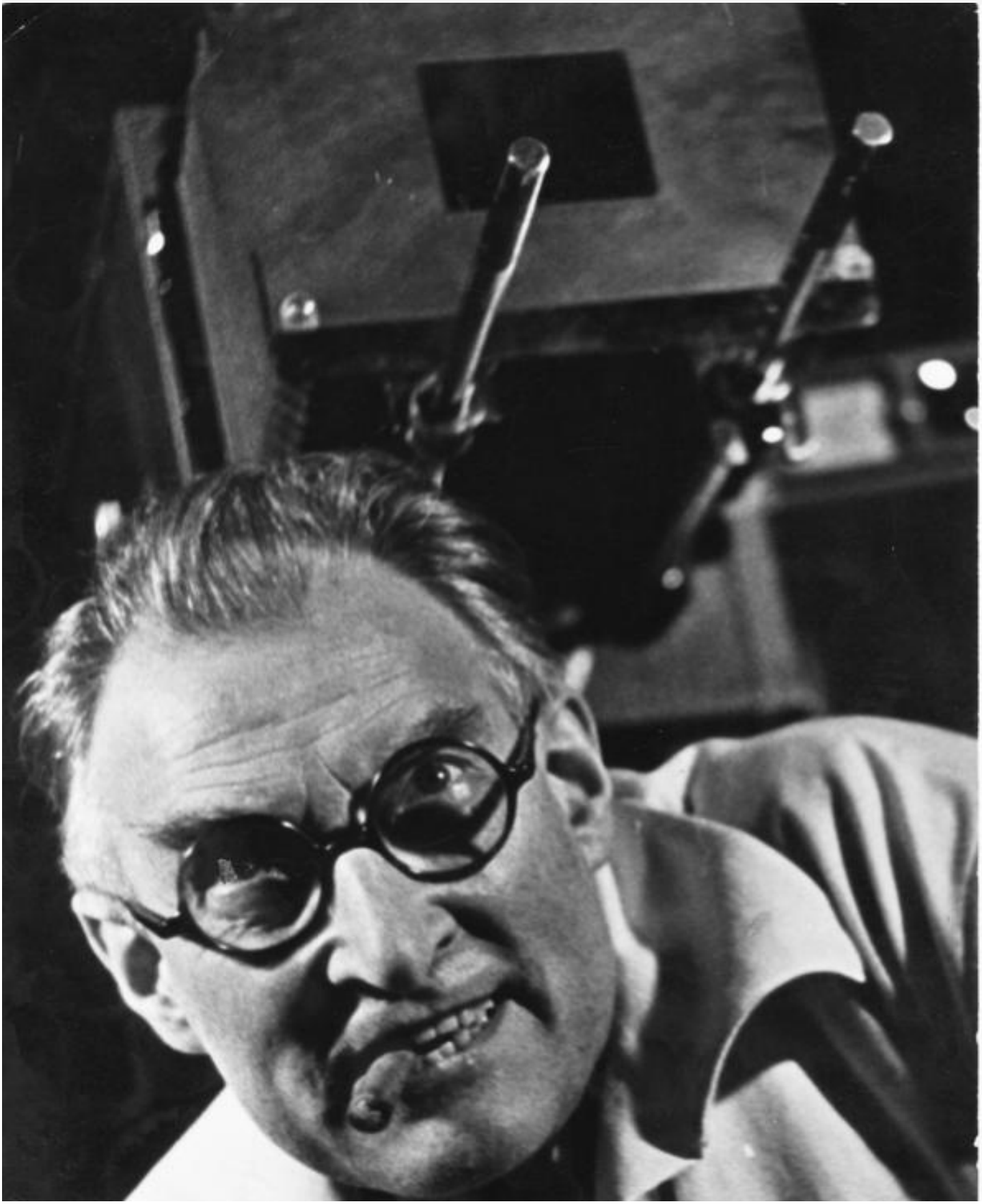
Person



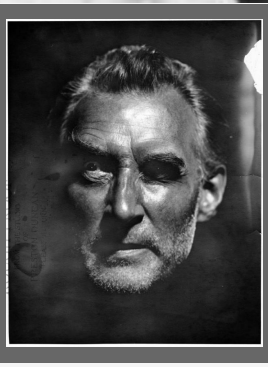
# BENJAMIN CHRISTENSEN

(1879 – 1959)














Instruktør, skuespiller, biografdirektør. Født 28/9 1879, død 2/4 1959, 79 år gammel. Gift 1° med skuespillerinde Ellen Arctander (1883-?) i 1904; 2° med Sigrid Stahl i 1922; 3° 14/10 1948 på Frederiksberg med Dagmar Elisabeth Winther (1894-1976).

Richard Benjamin Christensen blev født i Viborg , som yngste barn i en søskendeflok på tolv. Hans far var en velhavende manufakturhandler. Efter studentereksamen i 1897 flytter han til København, hvor han begynder at studere medicin, men vender sig efter nogle års studier mod scenen. Han studerer sang hos J.L. Nyrop og Leopold Rosenfeld og dramatik hos Peter Jerndorff. I 1901 antages han som operasanger ved Det Kongelige Teater og som elev på den dramatiske skole. Han kommer på hold med Poul Reumert, som i 1910 skal stå overfor Asta Nielsen i hendes gennembrudsfilm "Afgrunden", og Clara Wieth (senere Pontoppidan), som han kommer til at spille sammen med i flere stumfilm.

I 1902 debuterer Christensen i "Aladdin" som Lampens Ånd. Senere samme år er han på scenen som Mazetto i Mozarts og Da Pontes "Don Juan". Han har succes, og Vilhelm Herold tilbyder ham privatundervisning. Men så svigter sangstemmen pludselig. Han forsætter scenekarrieren som skuespiller og skifter til Aarhus Teater i 1903.

I Århus opnår han stor popularitet og gør sig blandt andet bemærket med sit store talent for visuelle virkninger og maskering. Teaterlivet er dog ikke altid let på Aarhus Teater, hvor man med Herman Bangs ord: (...) maa, for sin Existens Skyld, spille alt, derimellem det bedste". Ambitionsniveauet er højt, men midlerne små. Efter fire sæsoner i Århus forlader han teatret, åbenbart på grund af interne skærmydsler, men, efter eget udsagn, også på opfordring fra en af hans gamle lærere fra elevskolen, Olaf Poulsen, og skuespillerinden Betty Nansen. I København bliver han ansat på Folketeatret som iscenesætter og skuespiller, men forlader hurtigt stedet: stemmen svigter igen, og han er træt af de evindelige diskussioner med skuespillerne.

I 1907 står Christensen således uden job. Han er blevet gift, og der er børn at forsørge. Gennem sine kontakter bliver han agent for et Champagnefirma, Lanson Pére et Fils, men arbejder også ved siden af som korrekturlæser. Med champagnen og en generøs repræsentationskonto følger naturligt invitationer til hovedstadens bohemekredse, hvor kunstnere, skuespillere, journalister og solderister slår følgeskab med blandt andet motorsportsfolk og aviatikere. I den kreds finder man også den allestedsnærværende tusindkunstner og filmpioner Robert Storm Petersen. Og det er Storm P., som foreslår Christensen at medvirke i film.

I 1913 debuterer han som filmskuespiller hos Dania Biofilm Kompagni, men gennembruddet kommer dog først, da Christensen skriver og instruerer sin første film for Dansk Biograf Kompagni, et nyt selskab, han bliver leder af i løbet af 1913. "Det hemmelighedsfulde X" (1914) bliver både en kunstnerisk og økonomisk triumf. Filmen udmærker sig ved den tydelige omhu, der er lagt i hver scene. Fotografering og klipning indvarsler nye tider for filmkunstnen, og især Christensens udsøgte brug af lys- og skyggeeffekter overrasker. Efterfølgende laver han to film mere, hvoraf den ene "Manden uden Ansigt" aldrig bliver færdiggjort. "Hævnens Nat" (1916) bliver til gengæld en stor succes og Christensen rejser selv til USA for at promovere filmen og søge inspiration dér.

Ved krigens slutning ser det lyst ud for den succelfulde instruktør. Han har ikke bare vist sin kunstneriske dygtighed og kommercielle tæft, han har også brudt dørene ind til det amerikanske filmmarked. Men det bliver svensk film, der financierer Christensens næste projekt, som han bruger omkring to år på at researche og otte måneder på at optage. Pris: den uhørte sum af op mod to mio. kroner. "Häxan", som får premiere i 1922, er en kulturhistorisk redegørelse for hekse- og overtro, der præsenteres ud fra et rationelt, videnskabeligt og moderne psykologisk udgangspunkt. Iscenesættelsen er overvældende, og der lægges ikke fingre imellem i skildringen af blasfemi, tortur og endog kannibalisme.

Efter denne tour de force går der to år før, der igen er bud efter Christensen. Ufa giver ham mulighed for at lave to spillefilm, men han må indrette sig på mere kommercielle vilkår og undlade eksperimenter for at genvinde tillid i branchen. De to film er metervarer i den tyske produktion og får ikke den helt store opmærksomhed. Til gengæld er der store roser til skuespilleren Benjamin Christensen for hans rolle som 'den store mester' i Carl Th. Dreyers "Michael" efter Herman Bangs roman.

I 1924 tager Christensen til Hollywood, inviteret af MGM, og laver tre film, hvoraf den sidste - "The Mysterious Island

(1929) - færdiggøres af Lionel Barrymore. I 1928 skriver han kontrakt med det mindre selskab First National, hvor produceren Wid Gunning er ansat - en god ven, han mødte i 1916, da han var i New York for at sælge rettighederne til "Hævnens Nat". Her laver han på kort tid fire film, hvorefter han rejser hjem til Danmark, bl.a. for at forsvare sin biografbevilling til Park-Teatret på Østerbro, som er åbnet i efteråret 1926. Christensen har siden da hævet et pænt overskud uden nogen form for arbejdsindsats, og den går ikke længere. Han mister bevillingen og rejser i 1930 tilbage til USA. Her forsøger han at starte eget produktionsselskab med vennen Gunning, men uden held.

I 1935 vender han endeligt hjem til Danmark. Han får foden indenfor hos Nordisk Film og laver i perioden 1939-42 fire spillefilm. Den sidste - "Damen med de lyse Handsker" - bliver en tordnende fiasko, og hermed er der sat endegyldigt punktum for en stor og på mange måder forunderlig filmkarriere. I 1944 får Benjamin Christensen bevillingen til Rio Bio i Rødovre, som han driver frem til sin død.

Læs om DFI Bibliotekets Benjamin Christensen særsamling

## Filmografi

| Titel | År | Funktion | Kategori |
|---|---|---|---|
| Damen med de lyse Handsker | 1942 | Instruktion, Manus | DK/Spillefilm |
| Gaa med mig hjem | 1941 | Instruktion | DK/Spillefilm |
| Barnet | 1940 | Instruktion, Manus | DK/Spillefilm |
| Skilsmissens Børn | 1939 | Instruktion, Manus | DK/Spillefilm |
| Syv Fodtrin til Helvede | 1929 | Instruktion, Manus | U/Spillefilm |
| Rædslernes Hus | 1929 | Instruktion, Manus | U/Spillefilm |
| Spøgelser | 1928 | Instruktion, Manus | U/Spillefilm |
| Ørnens Rede | 1928 | Instruktion | U/Spillefilm |
| Blændværk | 1927 | Instruktion, Manus | U/Spillefilm |
| Cirkusdjævlen | 1926 | Instruktion, Manus | U/Spillefilm |
| Die Frau mit dem Schlechten Ruf | 1925 | Instruktion, Manus | U/Spillefilm |
| Mikaël | 1924 | Claude Zoret, maler | U/Spillefilm |
| Hvem er hans Kone? | 1923 | Instruktion, Manus | U/Spillefilm |
| Heksen | 1922 | Instruktion, Djævelen, Manus | U/Spillefilm |
| Helgeninderne | 1921 | Instruktion | DK/Spillefilm |
| Hævnens Nat | 1916 | Instruktion, "Stærke Henry" / "Strong John", Manus, Produktion | DK/Spillefilm |
| Det hemmelighedsfulde X | 1914 | Instruktion, Løjtnant van Hauen, Manus, Produktion, Klip | DK/Spillefilm |
| Vingeskudt | 1914 | Rentier Palm | DK/Spillefilm |
| Lille Klaus og store Klaus | 1913 | Store Claus | DK/Spillefilm |
| Skæbnebæltet | 1913 | Ravaud, blind organist | DK/Spillefilm |
| Rumænsk Blod | 1913 | Medvirkende | DK/Kort fiktion |
| Scenens Børn | 1913 | Lægen | DK/Spillefilm |
| Manden uden Ansigt | | Instruktion, Manus | DK/Spillefilm |

UDSKRIV DOWNLOAD PDF